

**AKTIBATUZ: BIZIAREN, OSASUNAREN ETA EMAKUMEEN OROIMENAREN
IBILBIDEAK**

EMAKUMEEN OROIMENAREN IBILBIDEA

10. DANTZARIAREN ESTATUA EMAKUMEEN IKUSEZINTASUNA SINBOLOETAN

Galdakaoko Andra Maria elizaren alboan, gure folkloreak adierazgarri den dantzariaren brontzezko eskultura dago kokatuta, eta bere inspirazio-iturria Andra Mari Dantza Taldea izan da. Talde hori 1965ean sortu zen, eta aitzindaria izan zen euskal dantzak eta kultura berreskuratzeko orduan. Era berean, eskultura horrek ordezkatzeko ez dituen emakumeen zereginari esker ere sortu zen taldea. Ezpata-dantza eta antzeko dantzak gizonak bakarrik dantzatzeko bazituzten ere, emakumeek ere dantza gehienetan parte hartzen zuten. Eskultura honetan, ordea, ez dago emakumeen arrastorik.

Horrez gain, emakumeek bakarrik dantzatzeko zituzten dantzak ere bazeuden; azuribeltza, esaterako. Emakumeek dantzatzeko zituzten dantza asko galdu egin dira zapalkuntza-urteen ondorioz eta emakumeek dantzatzeko txarto ikusita zegoelako. Eskultura honi begiratzen diogun bakoitzean, emakume dantzari horiek gogoratu beharko genituzke, oztopoak oztopo, gure kulturari eutsi ziotelako.

BAZENEKIEN...

2019an ikerlan batean jakitera eman zela XVI. mendetik Bizkaian emakumeak izan direla aureskua koreografiatu eta zuzendu dutenak? Beran, esaterako, 2014an, neskek lehen aldiz dantzatu zuten Bordondantza. Bestetik, 2022an, Ane Maruri izan zen mendeetan eta mendeetan Lekeition Kaxarranka tradizionala dantzatu zuen lehenengo emakumea. 2024an, María Balluerka izan zen 500 urtean Ordiziako Santeroek dantzaldi tradizionalan aureskua dantzatu zuen lehenengo emakumea.

AKTIBATUZ: BIZIAREN, OSASUNAREN ETA EMAKUMEEN OROIMENAREN IBILBIDEAK

EMAKUMEEN OROIMENAREN IBILBIDEA

Mi(cro) RELATO

Negación

«Nunca están. Invisibles, no aparecen en los símbolos», recordó aquellas palabras leídas en un libro mientras contemplaba los dedos de sus manos desvanecerse. «Nadie las mira, nadie las ve», pensaba en el momento en que sus brazos, sus piernas, su rostro desaparecían. Igual que el de todas las mujeres, su cuerpo mudaba en niebla y huía con la brisa porque nunca nadie la nombró, porque sin nombre ELLAS jamás existieron.

Iratxe López León

Esteka interesgarriak

<https://dantzaneus/hemeroteka/asi-bailan-el-aurreku-las-mujeres-de-bizkaia>

<https://www.youtube.com/watch?v=1ADkjhB7yvA>